

RAZISKOVALNA NALOGA
OŠ Vojnik

ŽEPNINA
(SOCIOLOGIJA)

Mentorica: Simona Žnidar
Lektorica: Amalija Kožuh

Avtorici: Katarina Platovšek
Ana Mari Velenšek

Vojnik 2006

ZAHVALA

Za vodenje in usmerjanje pri najinem raziskovalnem delu se zahvaljujema najini mentorici gospe Simoni Žnidar, ki nama je s humorjem in številnimi primeri iz družinske in šolske prakse dokazovala, zakaj je pomembno, da starši vzgajajo otroke v odgovorne in samostojne potrošnike in kakšni so učinki reklamne industrije.

Zahvaljujema se tudi četrtošolcem in devetošolcem OŠ Vojnik, ki so izpolnili najino anketo in njihovim razrednikom, ki so razgovore o žepnini vnesli v program razrednih ur in naju seznanili z njihovimi ugotovitvami, mnenji.

Hvala tudi gospe Amaliji Kožuh, ki je poskrbela, da je najina naloga zapisana v tekočem jeziku in pravopisno ustrezna.

KAZALO

POVZETEK	stran 4
1. UVOD	stran 5
2. TEORETIČNI DEL	
2.1. Kaj sploh je žepnina?	stran 6
2.2. Kaj je denar?	stran 7
3. RAZISKOVALNI DEL NALOGE	
3.1. Načrt in metode dela	stran 9
3.2. Rezultati ankete in obrazložitev	
3.2.1. Četrtošolke	stran 10
3.2.2. Četrtošolci	stran 15
3.2.3. Devetošolke	stran 18
3.2.4. Devetošolci	stran 23
3.3. Razprava	stran 28
4. ZAKLJUČEK	stran 30
5. LITERATURA	stran 31
PRILOGE	
- Anketa za učence	

POVZETEK

Kitajski pregovor pravi: »Modro je razmišljati o denarju, ki ga imaš, kako ga ne boš zapravil, manj modro pa je razmišljati o denarju, ki ga nimaš, kako ga boš zapravil.«

S pomočjo žepnine si otroci in mladostniki razvijamo spoštljiv in odgovoren občutek do denarja. Spoštljiv odnos do denarja pa je vrednota, ki jo starši vsekakor želijo vliti svojim otrokom, da bi uspešneje živeli v potrošniško in storilnostno usmerjeni družbi.

Ena od razvojnih nalog najstnika je tudi ločevanje od staršev, usmerjanje v širšo družbo. Odhajanje od doma pa kar nekaj stane.

V nalogi ugotavljava, da ima žepnino več četrtošolcev kot devetošolcev, ni pa pomembne razlike med spoloma iste starosti. Mlajši so z žepnino zadovoljni, z leti pa nezadovoljstvo morda zaradi dodatnih želja narašča.

Otroci potrebujemo žepnino, da bi se naučili razporejati z denarjem in da bi začutili veselje ob svoji naraščajoči samostojnosti. Vse se začne z razumevanjem denarja in njegove vrednosti.

1. UVOD

Denar je sveta vladar, je ena od fraz, in nekako to res drži. Od odraslih nenehno poslušamo, da brez denarja ne gre. Brez njega si ne moremo privoščiti osnovnih življenjskih potrebščin. Tisti, ki ga imajo premalo, si ga želijo več. Tisti, ki se kopljejo v njem, pa več ne vedo, kaj bi še počeli, da bi ga zapravili. Srečni niso ne eni ne drugi, saj poznamo še en pregovor, ki pravi, da te denar ne osreči, saj ne more nadomestiti dobrih medčloveških odnosov. Radi se z denarjem ne moremo imeti.

Ko se mladi pogovarjamo o denarju, vedno pridemo na žepnino. Vsi, ki jo imajo, zatrjujejo, da je prenizka, da si z njo lahko privoščijo le nekaj malenkosti. Večina pa tarna, da žepnine sploh nima.

Ker sva prebrali, da je žepnina možnost, s katero starši lahko otrokom pomagajo, da se kar najhitreje **odgovorno naučijo ravnati z denarjem**, se nama je zdelo pomembno raziskati kako je z tovrstno vzgojo na naši šoli.

Sodimo med primestne šole. Res je, da v samem kraju bivanja mladi nimamo toliko različnih mamljivih ponudb, kot naši vrstniki v mestu, toda, če se pa odločimo, da bomo obiskali npr. kino v Celju, pa moramo ceni kino vstopnice prišteti še ceno vozovnice za prevoz, kar naš izlet bistveno podraži.

Najine hipoteze so nastale na podlagi pogovorov s sošolci. Obe misliva, da ima malo otrok žepnino, če jo pa že imajo, morejo za njo kaj postoriti doma, (npr. pospravljanje, pomaganje staršem) biti pridni v šoli ipd.

Čeprav sva pregledali kar nekaj knjižnih polic in prelistali veliko internetnih strani nisva našli nobene slovenske študije na temo žepnina.

Preden sva se lotili prebiranja literature in pripravljanja raziskave na naši šoli, sva postavili naslednje hipoteze, ki sva jih želeli preveriti v najini nalogi:

- **večina učencev nima žepnine,**
- **tisti, ki je nimajo, si jo želijo,**
- **tisti, ki žepnino imajo, jo največkrat zapravijo za sladkarije,**
- **žepnino dajejo starši,**
- **večina otrok, ki žepnino dobiva, si jo mora prislužiti z gospodinjskimi opravili, lepimi ocenami ipd.,**
- **tisti, ki žepnino imajo, si želijo višjo.**

2. TEORETIČNI DEL

2. 1. KAJ SPLOH JE ŽEPNINA?

To je **manjša vsota denarja**, ki ga nekdo dobi, navadno mesečno, **za manjše osebne porabe**. Ponavadi žepnino dobivajo otroci od svojih staršev, starih staršev, tet, stricev ...

Žepnina mora biti redna in na njo ne bi smeli vplivati ostali dejavniki, npr. otroku starši naj ne bi dali žepnine kot nagrado, niti mu je za kazen vzeli.

Otroci pogosto opazujemo sošolce, prijatelje, sorodnike ter spremljamo njihove nove pridobitve. Na primer, ko sošolec dobi novo kolo, si ga zaželimo tudi sami, čeprav smo ne dolgo tega mi dobili novo kolo. Pri majhnih stvareh to niti ni tako pomembno, da bi bilo vredno veliko o tem razmišljati, pri večjih stvareh pa se starši velikokrat vprašajo, ali tisto stvar res potrebujemo. Če starši ugotovijo, da jo potrebujemo, nam jo v veliko primerih kupijo (seveda ne nujno takoj), če pa pridejo do nasprotne ugotovitve, pa začnemo razmišljati, zakaj si ne bi denar za to stvar privarčevali.

Vendar od kod? Takrat se spomnimo na žepnino in ugotovimo, kako zelo dobro jo je imeti.

Prva žepnina se ponavadi pojavi že **s prvim hranilnikom**, ko otroku starši dajejo kovance, ki jih otrok daje v hranilnik. Ko gre otrok v šolo, se ponavadi vse skupaj nadaljuje s šolsko hranilnico. Takrat kovance zamenjamo za papirnat denar. Ko otrok že pozna vrednosti denarja in ga zna uporabljati, lahko gre sam v trgovino in ugotovi, kaj si lahko kupi in česa ne.

Psihologi menijo, da **je dobro, da otroci dobivajo žepnino že od malega, saj se naučijo pravilno ravnati z denarjem**. Noben otrok nima naravnega talenta za vzpostavljanje ravnovesja med hranjenjem in zapravljanjem denarja. Ko so otroci manjši, je najbolje, da žepnino prejemajo tedensko, vendar višina zneska ne sme presegati cene na primer otrokove najljubše čokolade, npr. 200 sit. Ko bo otrok starejši, bo sam ugotovil, da če si nekajkrat ne bo kupil npr. čokolade, bo prihranil večjo vsoto in si bo s tem lahko kupil kaj večjega, slastnejšega. Ko bo otrok starejši, npr. najstnik, naj mu starši dajejo žepnino mesečno in večje vsote.

Pomembno je, kaj želijo starši z žepnino doseči. Žepnina **ne** sme biti **sredstvo podkupovanja** ali **nadomestilo**, ker sta starša veliko odsotna. Ponavadi se to zgodi, kadar sta starša veliko v službi in nimata časa za otroka. V tem primeru mu doma pustita nekaj denarja, da si lahko gre v bližnjo trgovino kupit nekaj sladkega. Včasih pa se zgodi, da starša celo tekmujeta, kdo bo pri otroku bolj naklonjen in ga vsak s svoje strani zasipata z darili in denarjem.

Kako bo otrok denar cenil, mu na nek način določijo starši, saj ga naučijo kako z denarjem ravnati. Ponavadi (ni pa nujno) tisti otroci, pri katerih so starši bolj premožni kot starši njegovih sovrstnikov, ne znajo ceniti denarja tako kot drugi, ker mislijo, da jim je dan od rojstva. Včasih starši otroku naklonjenost poskušajo dokazati s kakšnim nakupom, ker je otrok npr. veliko sam, ker starši delajo. Na ta način se lahko zgodi, da se bo tak človek, ko bo odrasel tudi sam tolažil z nakupi oz. bo zelo potraten, ker ne bo ločil med potrebami in pretiranim razkošjem.

Otrok spoznava denar preko **podukov in posnemanja svojih staršev**. Pomembno vlogo pri oblikovanju odnosa do denarja odigrajo mediji.

O tem, kako bo otrok razpolagal z žepnino, je treba postaviti neka pravila in se jih potem tudi držati, tako starši kot tudi otroci. Žepnina naj bo namenjena drobnim otrokovim potrebam, ki pa niso vezane z osnovnimi potrebami. Na primer, ko bi si otrok rad kupil oblačila priznane blagovne znamke, strokovnjaki svetujejo, naj starši nekaj prispevajo zraven, vendar je treba že na začetku določiti vsoto in se pogovoriti o tem, koliko bi za tako oblačilo plačali, če ne bi bilo priznane blagovne znamke. Otrok bo sam hitro izračunal, če si to oblačilo lahko privošči in tako dobil možnost izbire, odločanja, hkrati pa se bo navajal na samostojnost.

2. 2. KAJ JE DENAR?

Otroci že od malih nog spremljamo starše v trgovino, na pošto, na tržnico in opazujemo, kako starši ravnajo z denarjem v različnih situacijah. Velikokrat starši otrokom pojem denar razložijo takole: »Denar je papir, ki ima nekakšno vrednost. Ta papir zamenjujemo za stvari, ki jih v življenju nujno potrebujemo, pa tudi za takšne stvari, ki jih ne potrebujemo tako nujno, pa si jih vendar zelo želimo imeti.«

Psihologi opozarjajo na **nevarnost ustvarjanja napačnih predstav** današnjih otrok, ki skorajda ne vidijo starše plačevati z denarjem in torej sklepajo, da so stvari zastonj. V takih primerih morajo starši pojasniti otroku tovrstni način plačevanja.

Prav pa je tudi, da starši otroku povedo, da si je **treba denar zaslužiti**. Psihologi svetujejo, naj starši že triletniku začnejo pripovedovati o tem, kako se je potrebno za denar potruditi in z njim v današnjem ekonomsko nepredvidljivem svetu tudi varčno ravnati.

Pogosto je staršem o denarju neprijetno govoriti s svojimi otroki. Enako kot zunanji izgled in intelektualne sposobnosti tudi denar močno vpliva na človekovo samopodobo, v nas prebuja občutke sramu, ljubosumja in jeze. Pomembno se je pogovoriti o čim bolj **pametnem razporejanju denarja** in v razgovor vključiti tudi stroške življenja družine (položnice, krediti, zavarovanja).

Otroku je zaradi oblikovanja občutka varnosti zelo pomembno, da ve, da ima družina dovolj denarja za udobno življenje.

3. EKSPERIMENTALNI DEL NALOGE

3. 1. NAČRT IN METODE DE LA

Naloge sva se lotili tako, da sva najprej iz literature poskušali izvedeti čim več o pomenu žepnine. Mislili sva, da v slovenskem prostoru že obstaja kakšna raziskava na tem področju. V tem primeru bi lahko rezultate primerjali z ugotovitvami, do katerih sva prišli na naši šoli. Žal, takšne raziskave nisva našli. Sva pa naleteli na številne članke v različnih družinskih revijah in revijah, ki se ukvarjajo z vzgojo otrok.

Hipoteze, ki sva jih z nalogo želeli preveriti, sva postavili na osnovi razgovorov s prijatelji in splošno prevladujočega mnenja najstnikov o žepnini.

Hipoteze sva preverjali s pripravljeno anonimno anketo. Pripravili sva anketo z osmimi vprašanji, ki sva jo izvedli v zadnjem, to je v četrtem, razredu razredne stopnje in v zadnjem, devetem, razredu predmetne stopnje.

Anketo sva izvedli v decembru 2005 na eni od razrednih ur (po dogovoru z razredniki). V vsakem oddelku sva pred anketiranjem, ki je bilo anonimno, najprej pojasnili, kaj to pravzaprav je žepnina.

Šest od osmih vprašanj je bilo odprtega tipa, to pomeni, da so anketirani lahko zapisali povsem svoje odgovor, pri dveh vprašanjih pa so izbirali med ponujenimi.

Anketo je izpolnilo 41 četrtošolcev in 79 devetošolcev.

Odgovore sva obdelali tako, da sva pogledali pogostost in izračunali njihovo procentualno vrednost.

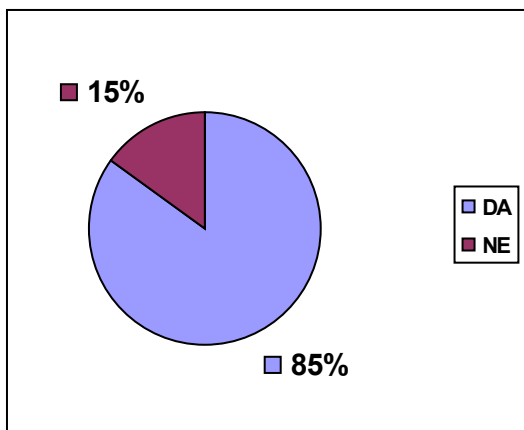
Pričakovali sva razlike v odgovorih fantov in deklet, zato sva ankete obdelali ločeno.

Po obdelavi ankete sva ugotovitve primerjali z dejstvi iz literature.

3. 2. REZULTATI ANKETE IN NJIHOVA OBRAZLOŽITEV

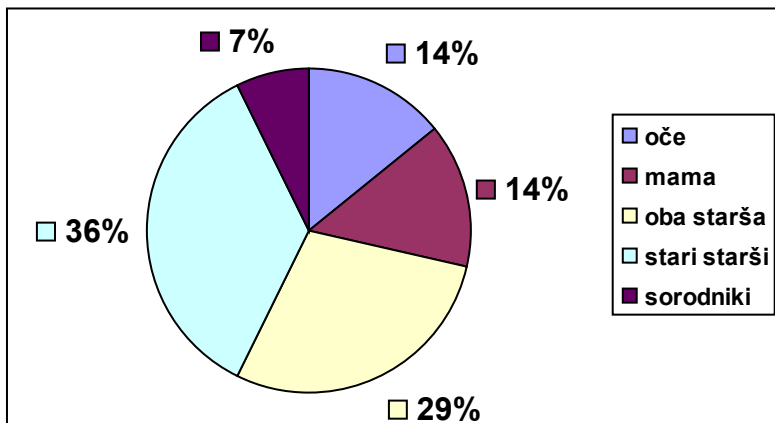
3. 2. 1. ČETRTOŠOLKE

1. Ali imaš žepnino?

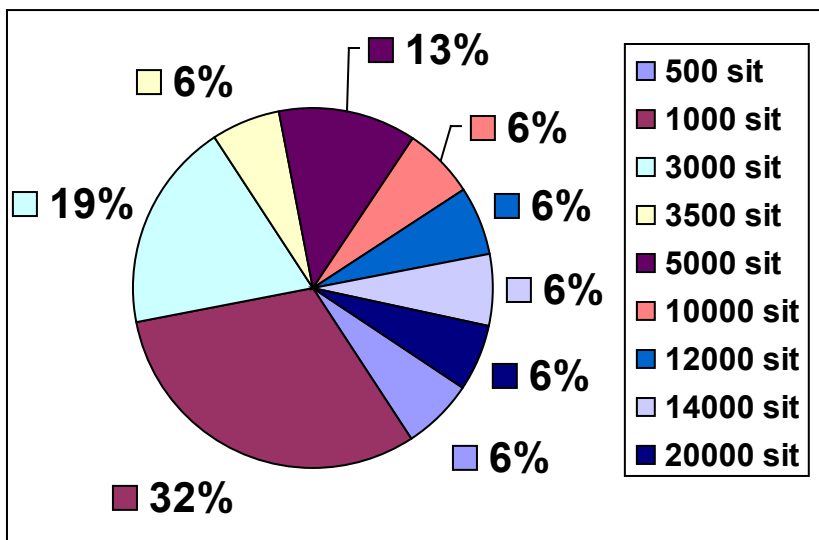
Ugotovili sva, da večina četrtošolk ima žepnino.

2. Od koga dobiš žepnino?

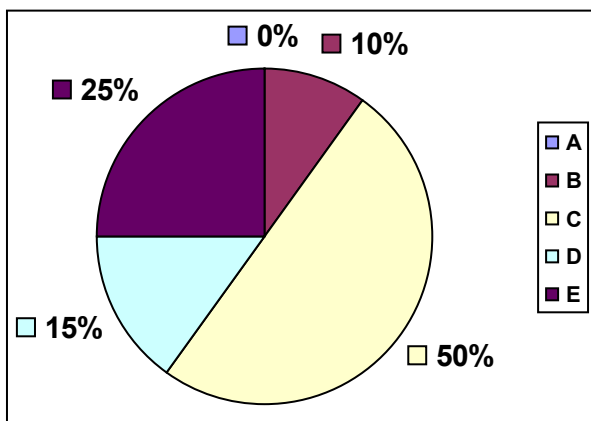
Večina četrtošolk žepnino dobi od starih staršev.

3. Koliko znaša žepnina?

Dekleta po večini dobijo žepnino v višini 1000 sit. Velik odstotek vprašanih pa je zapisalo, da dobijo zelo visoke vsote denarja.

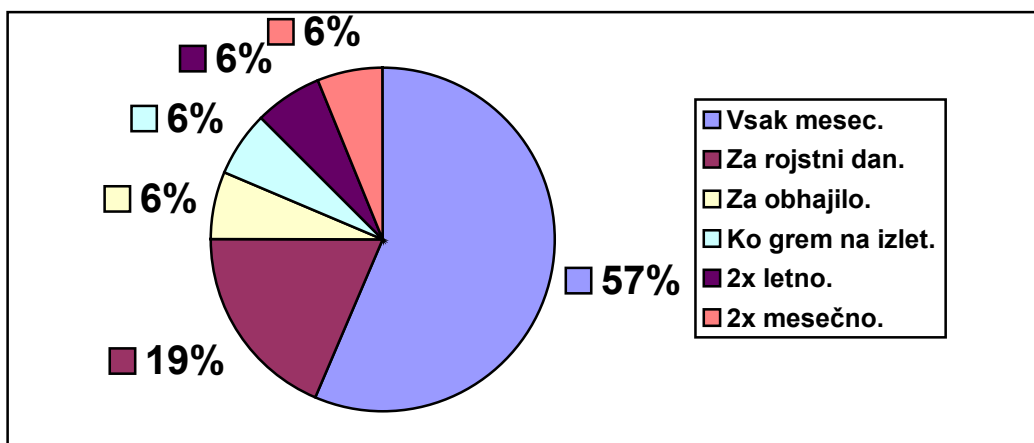
4. Za kaj jo porabiš?

Opomba: A,B,C,D,E so izbrani ponujeni odgovori pri tem vprašanju.

Večina deklet žepnine sploh ne porabi, ker jim vse potrebo kupijo starši, same pa so še premajhne, da bi hodile v mesto (oddaljenost).

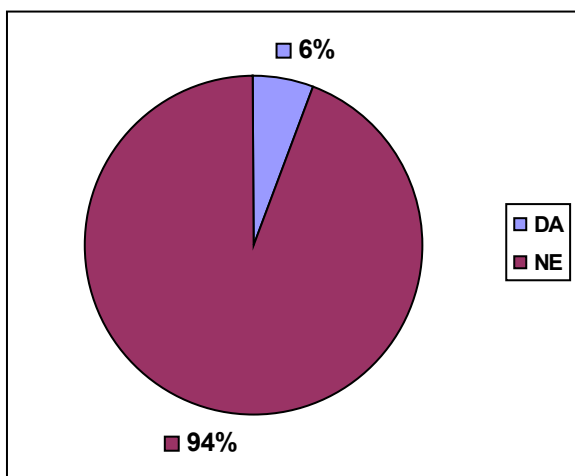
5. Kdaj dobiš žepnino?

Četrtošol
ke
večinoma
dobivajo
žepnino
vsak

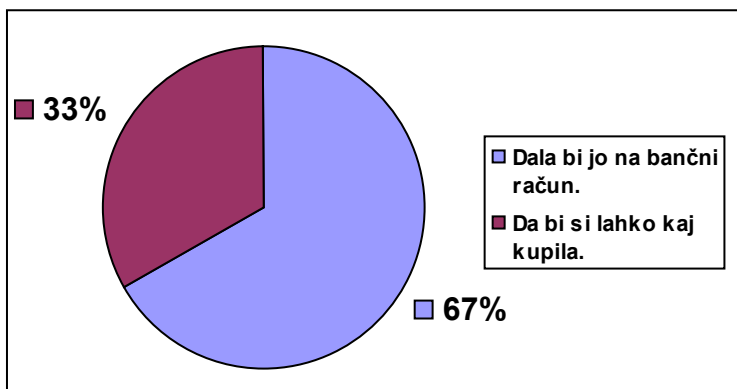
mesec. Odgovori na to vprašanje lahko pojasnijo visoke zneske žepnine v 3. vprašanju, saj je približno tako velik odstotek učenk, ki je zapisalo visoke zneske, zapisalo tudi, da to dobijo, ko gredo na izlet, dvakrat mesečno in dvakrat letno.

6. Če je nimaš, si jo želiš?

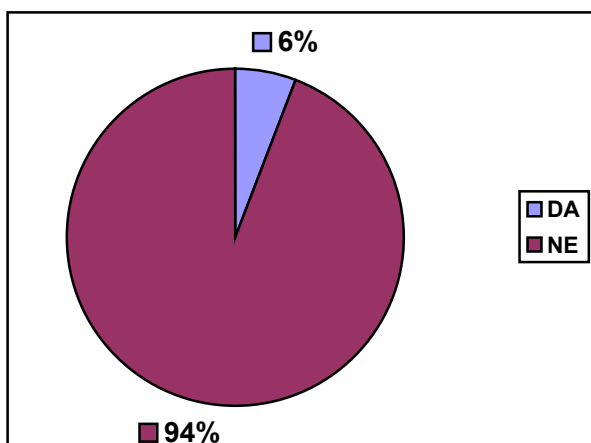
Tiste, ki žepnine nimajo, si je večinoma ne želijo.

Zakaj?

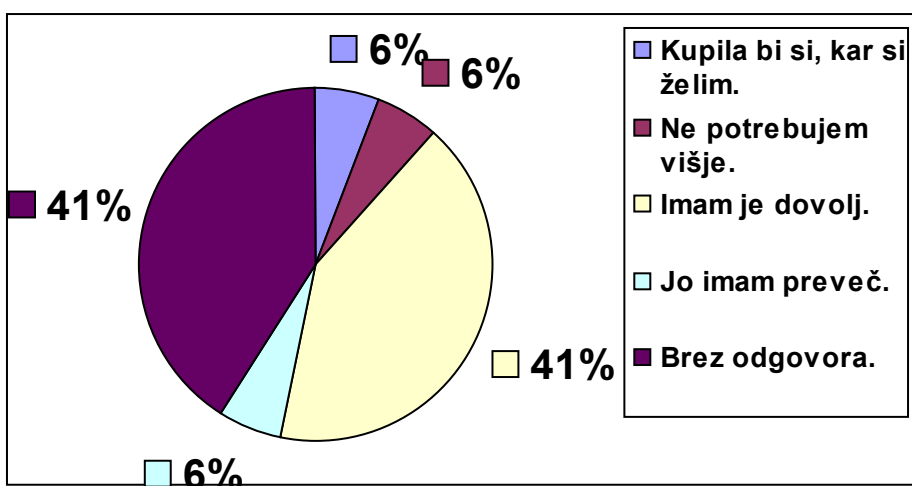
Tiste, ki je nimajo in bi si jo želele, bi jo dale na bančni račun ali bi si kaj kupile.

7. Če jo imaš, bi si želela višjo?

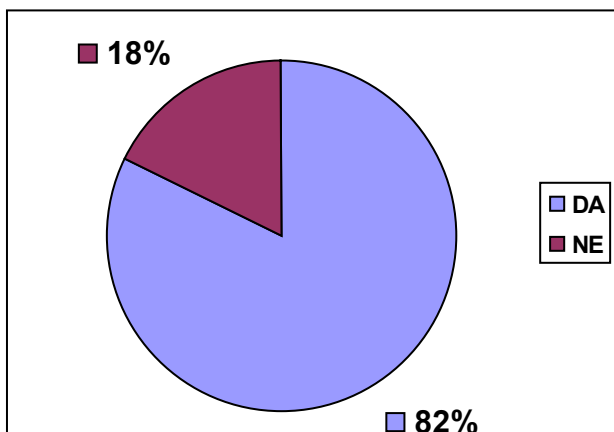
Tiste, ki jo imajo, si v večini ne želijo višje.

Zakaj?

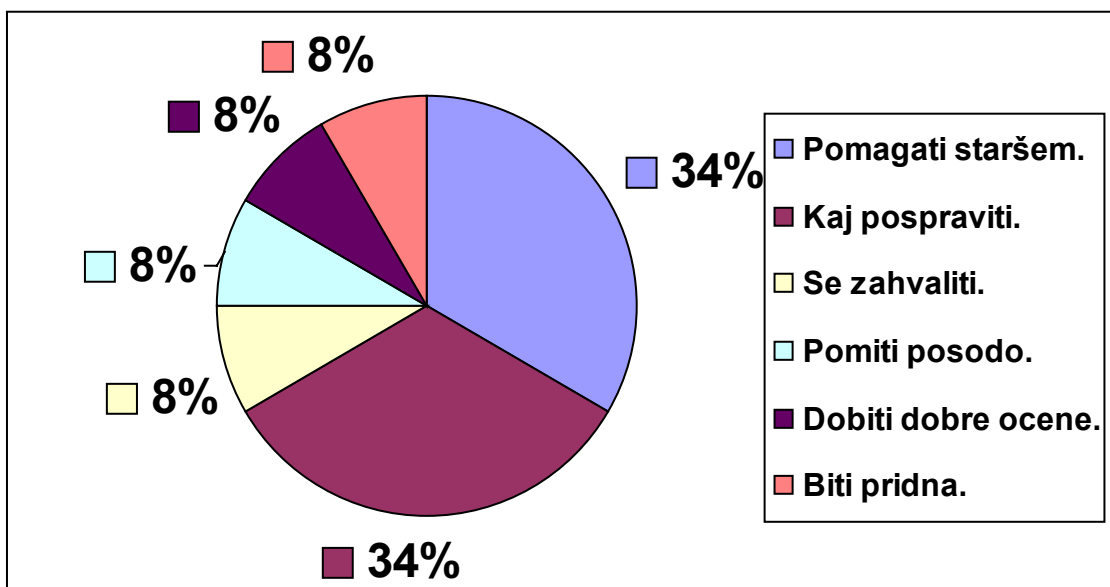
Višje si ne želijo, ker jo v večini imajo dovolj.

8. Ali moraš za žepnino kaj storiti?

Samo majhen delež četrtošolk si mora žepnino zaslužiti, to pomeni, da morajo zanjo, kaj narediti.

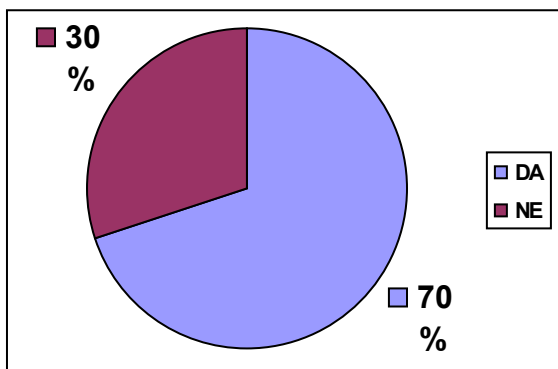
Kaj?

Tiste, ki morajo kaj narediti, morajo pomagati staršem.

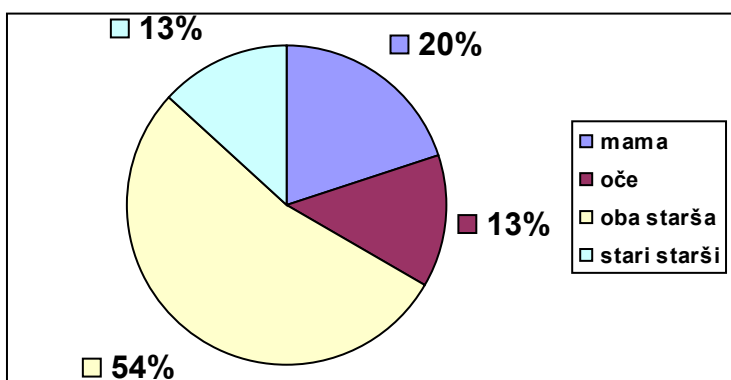
3. 2. 2. ČETRTOŠOLCI

1. Ali imaš žepnino?

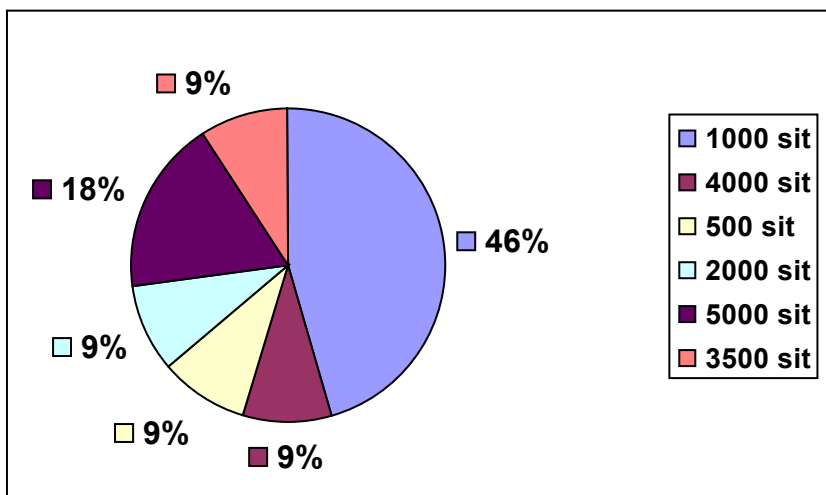
Večina četrtošolcev ima žepnino.

2. Od koga jo dobivaš?

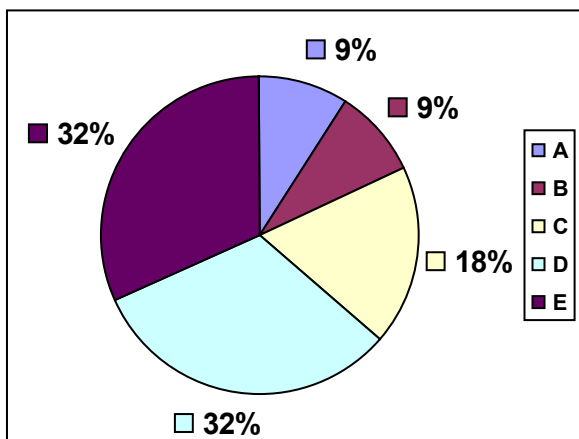
Večina jo dobiva od obeh staršev.

3. Koliko znaša žepnina?

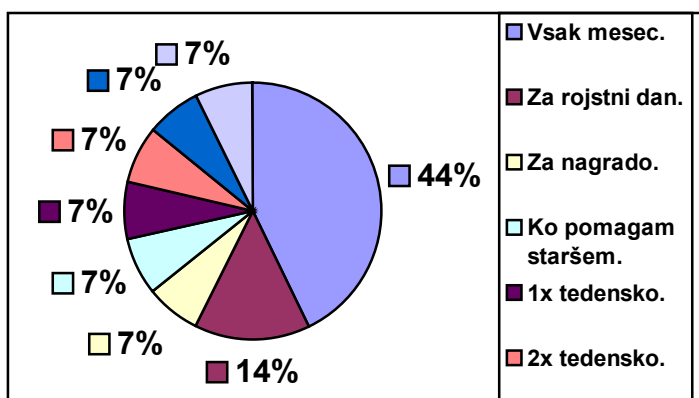
Pri večini četrtošolcev žepnina znaša 1000 sit.

4. Za kaj jo porabiš?

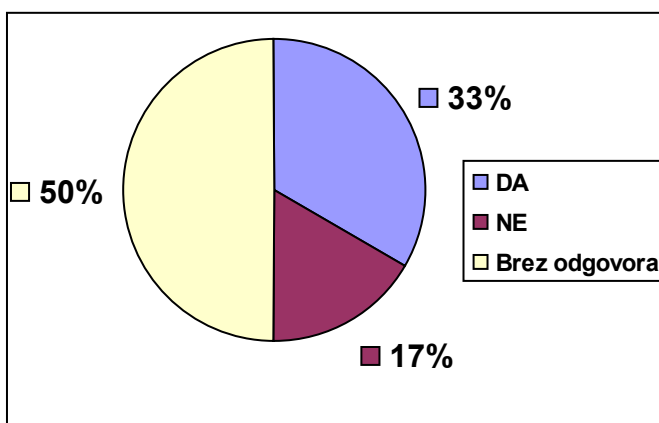
Prevladuje odgovor drugo, kjer so fantje zapisali: pištrole, telefonske kartice, karte.

5. Kdaj dobiš žepnino?

Kot pri dekletih večina četrtošolcev žepnino dobi vsak mesec.

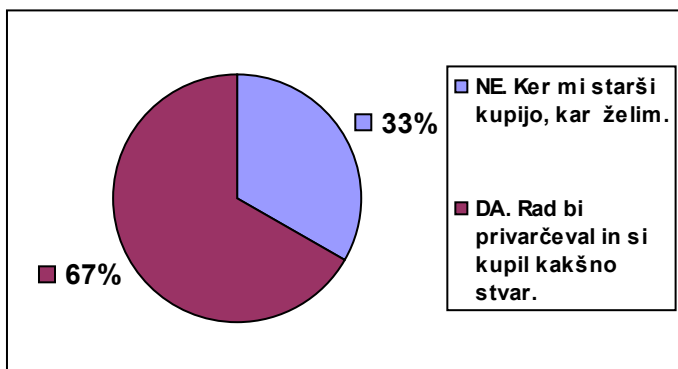
6. Če je nimaš, si je želiš?

Polovica jih ni odgovorila na to vprašanje. Večina tistih, ki pa so odgovorili, si je želi.

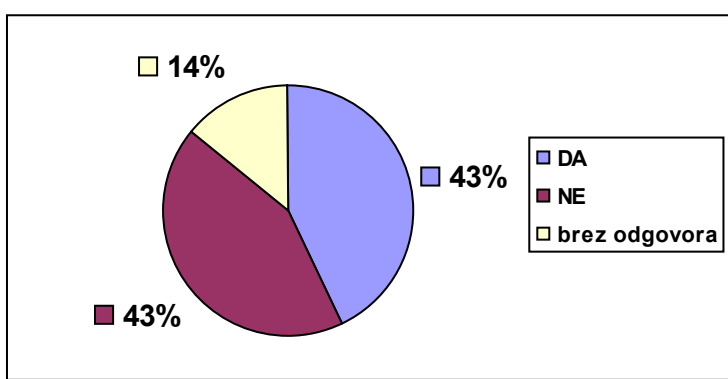
Zakaj?

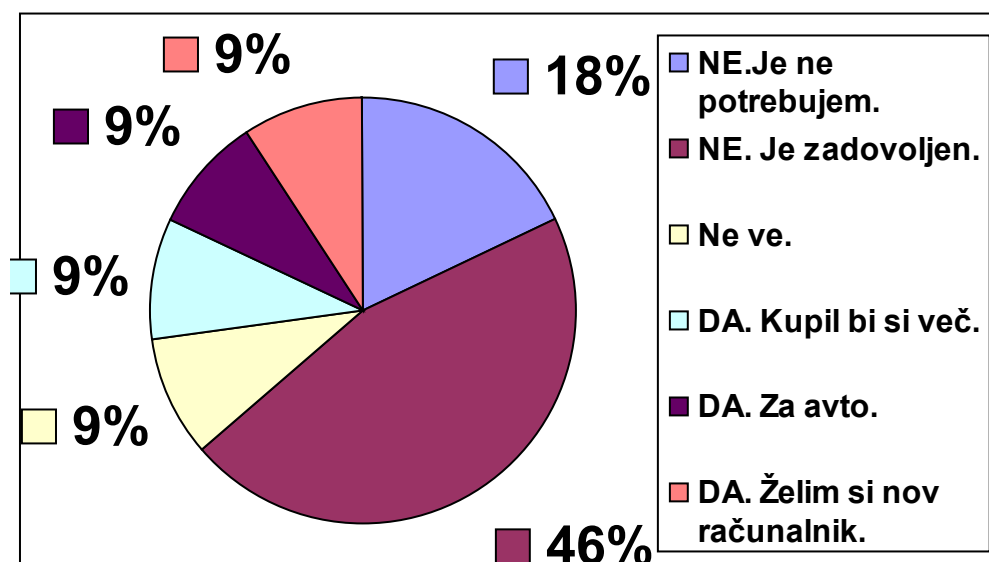
Večina tistih, ki si žepnine želijo, bi rada privarčevala in si kupila kakšno stvar.

7. Če jo imaš, bi si želel višjo?

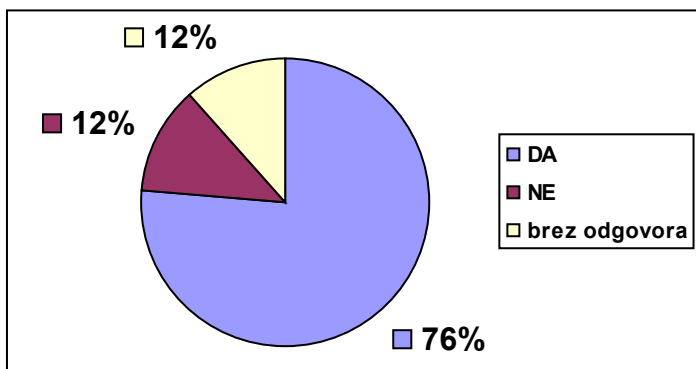
Tisti, ki jo imajo si jih 43 % želi imeti višjo.

Zakaj?

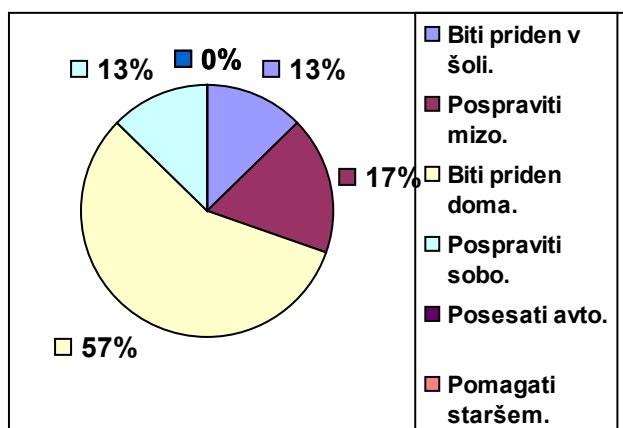
Večina je zadovoljna s svojo vsoto žepnine, če pa bi imeli višjo, bi si kupili več materialnih dobrin.

8. Ali moraš kaj storiti, da dobiš žepnino?

Večina četrtošolcev si mora, da dobi žepnino, le-to prislužiti..

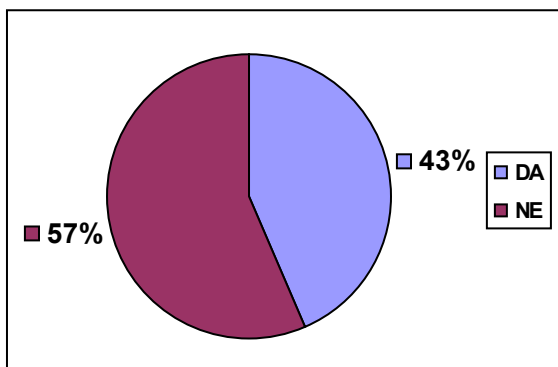
Kaj?

Večina fantov mora biti pridnih doma in pomagati pri družinskih opravilih.

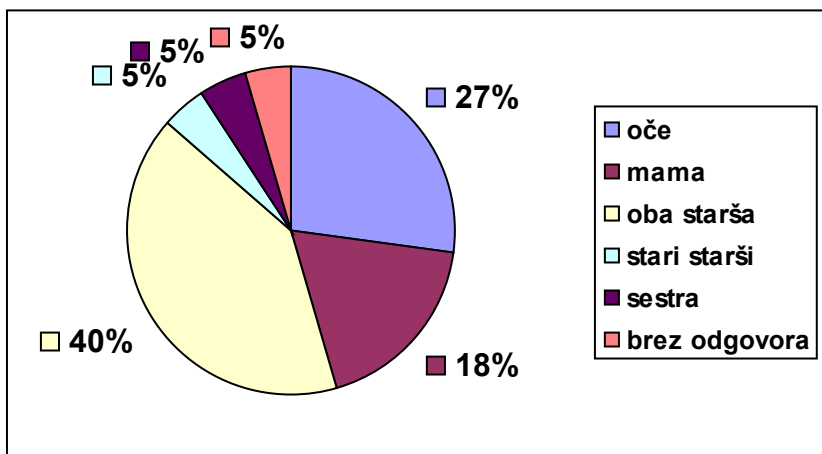
3. 2. 3. DEVETOŠOLKE

1. Ali imaš žepnino?

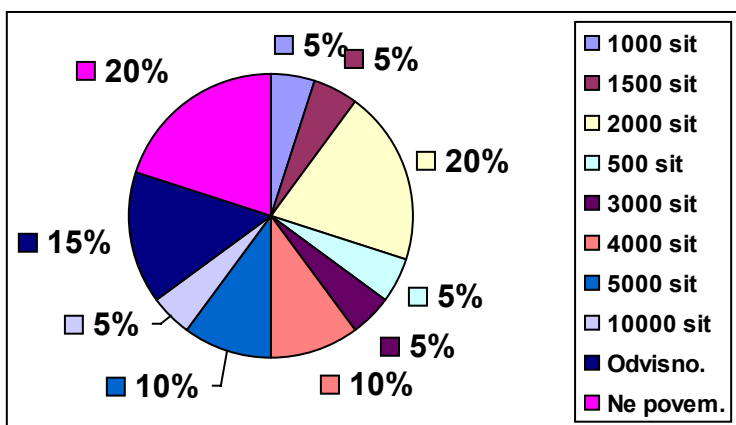
Večina devetošolk nima žepnine.

2. Od koga jo dobivaš?

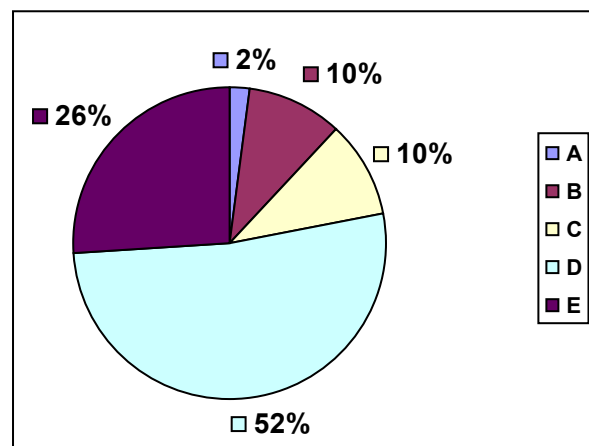
Večina jo dobi od obeh staršev.

3. Koliko znaša žepnina?

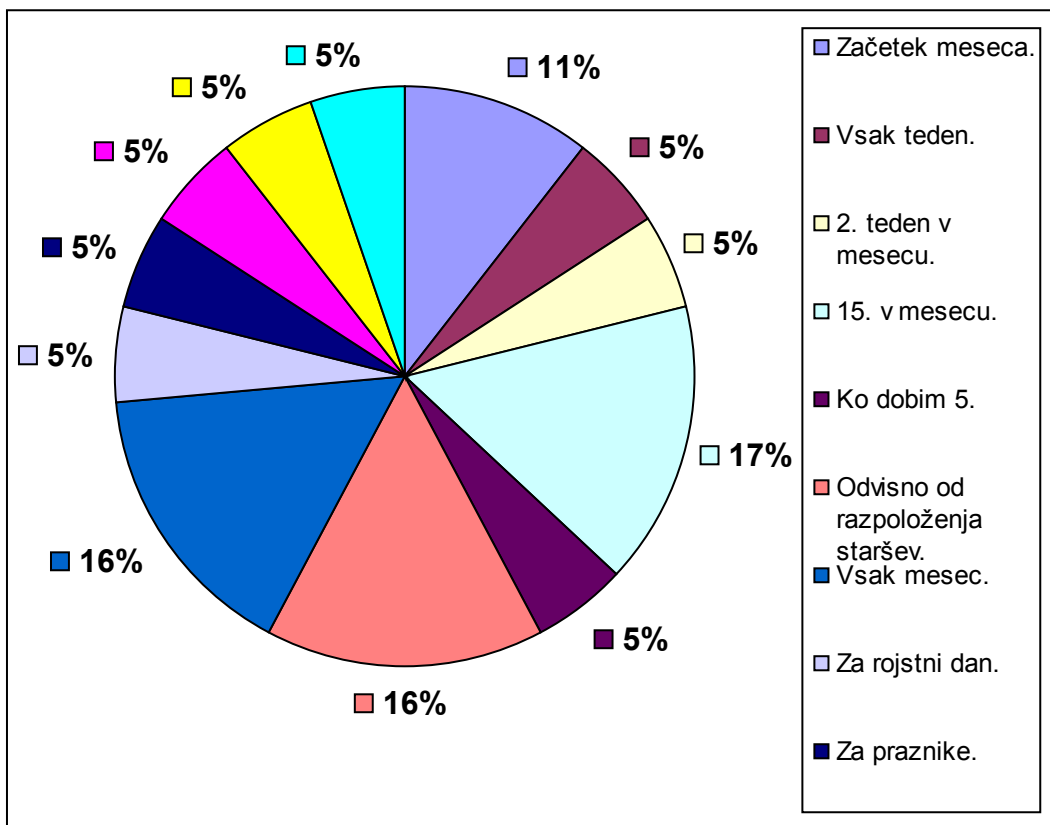
Višina žepnine je zelo raznolika, veliko deklet pa ni želelo odgovoriti na to vprašanje..

4. Zakaj jo porabiš?

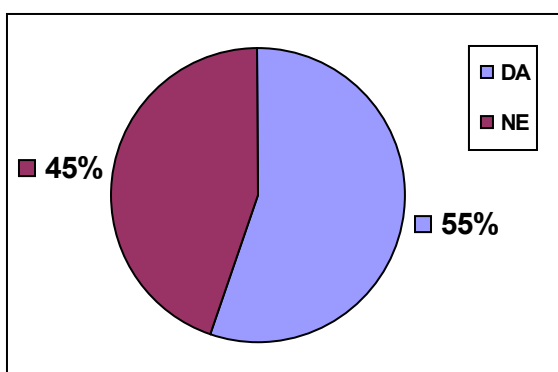
Večina deklet žepnine ne dobiva, tiste, ki pa jo, jo porabijo za darila in drugo (kozmetika, kartice za telefon, frizer).

5. Kdaj dobiš žepnino?

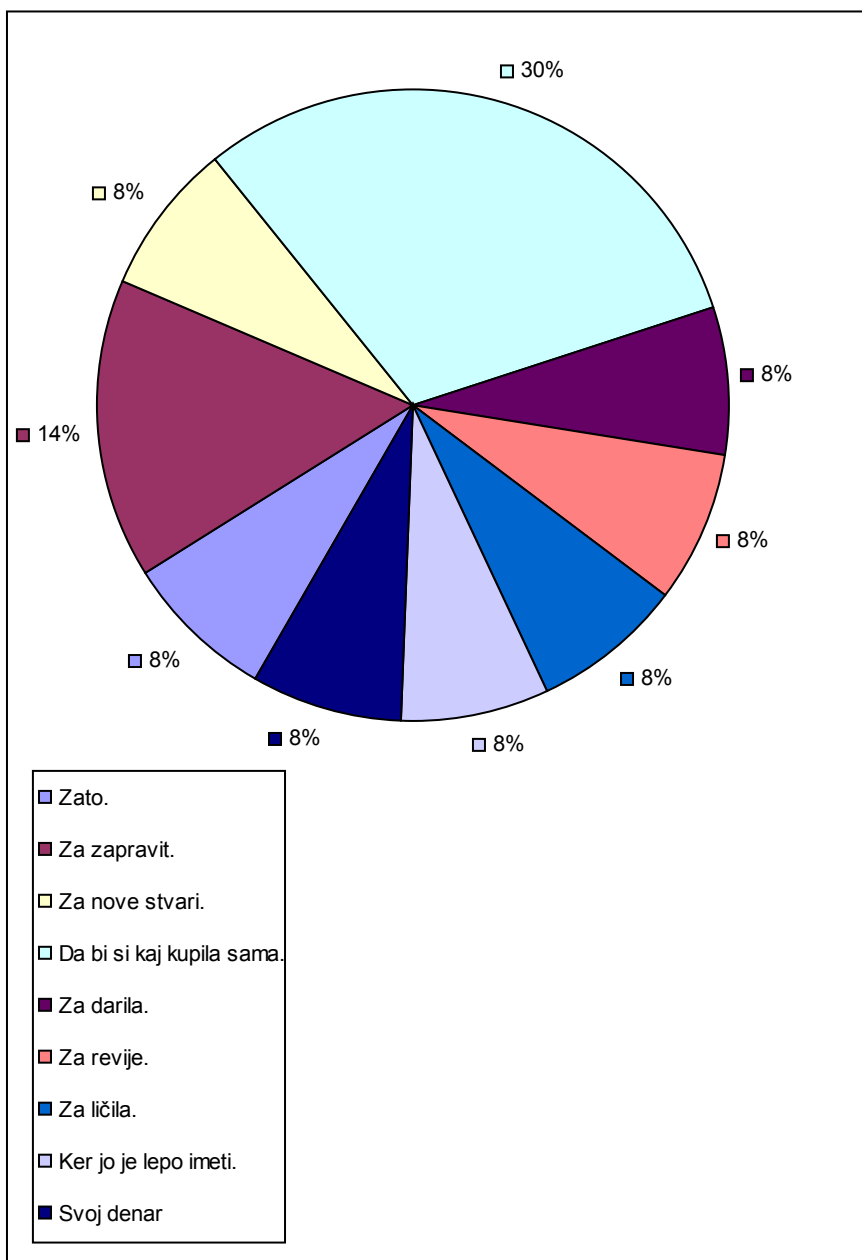
Dekleta dobivajo žepnino v večini enkrat mesečno, odvisno najbrž od tega, kdaj imajo starši plačo. 5 % jih je nagrajenih za vsako odlično oceno. Velik procent deklet (16 %) dobiva žepnino glede na razpoloženje staršev.

6. Če je nimaš, ali si jo želiš?

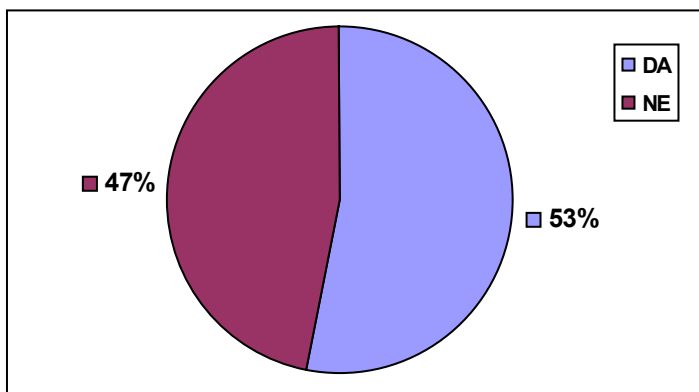
55% devetošolk, ki žepnine nima, si jo želi.

Zakaj?

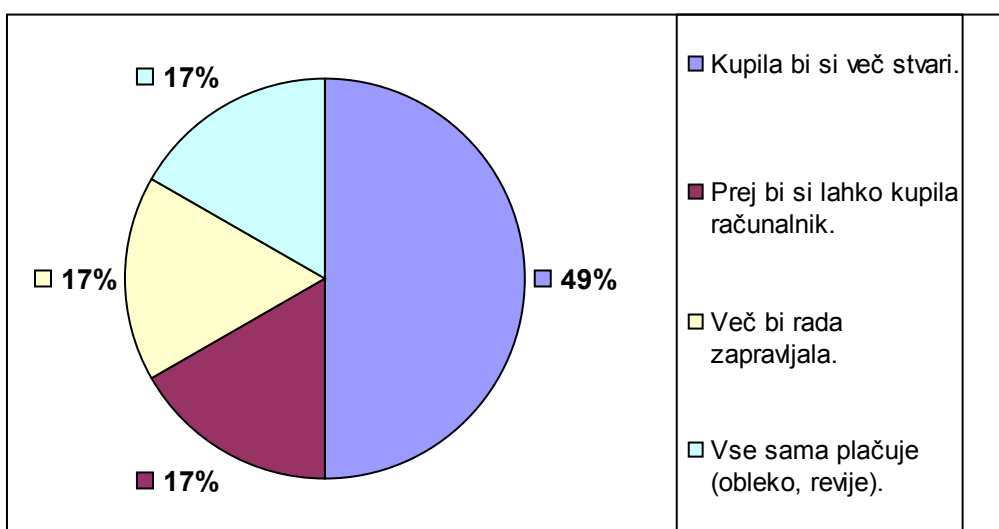
Večini, ki si želi žepnine, bi bilo všeč, da si lahko sama kaj kupi (30%), zapravi kaj po svoje (14%), si kupi ličila in revije.

7. Če jo imaš, si želiš večje?

Večina deklet (53 %), ki ima žepnino, si želi imeti še večjo vsoto žepnine.

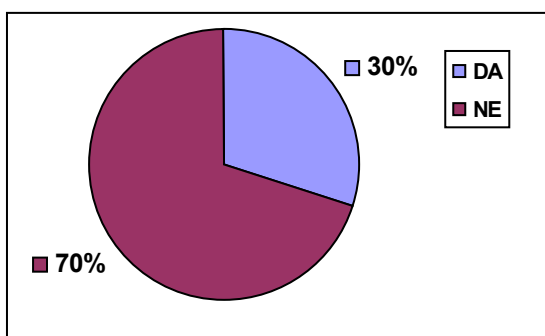
Zakaj?

Večina tistih, ki si želijo višjo žepnino, si želi več stvari (49 %), prej bi lahko prišle

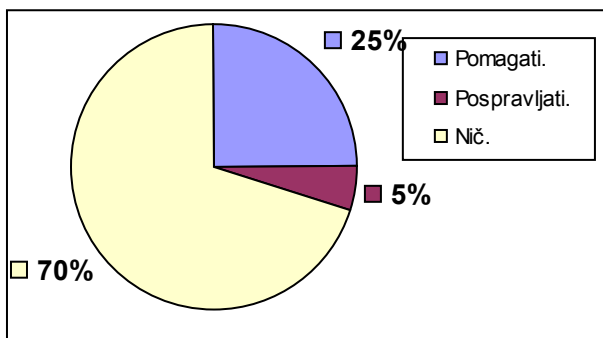
do računalnika (14 %) ali pa bi enostavno rade več zapravljale (17 %). 17 % devetošolk bi rade višjo žepnino, ker si morajo same kupovati obleko, ličila in revije in bi s povišnico imele za to več denarja.

8. Ali moraš za žepnino kaj storiti?

Večini deklet ni potrebno za žepnino narediti ničesar.

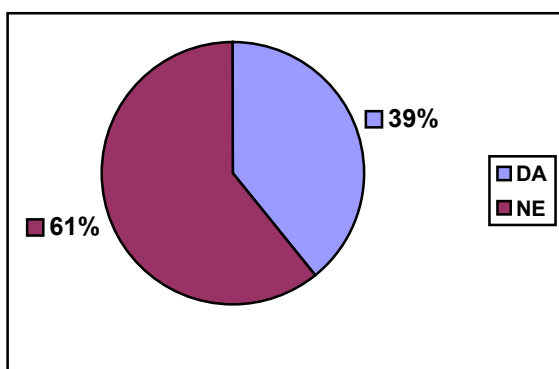
Kaj?

70 % deklet ne naredijo za žepnino nič, 25 % pa mora pomagati pri družinskih obveznostih.

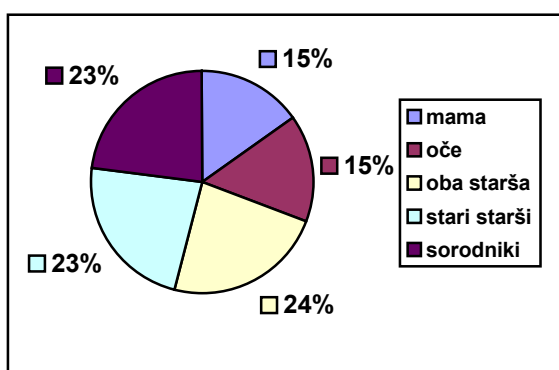
3. 2. 4. DEVETOŠOLCI

1. Ali imaš žepnino?

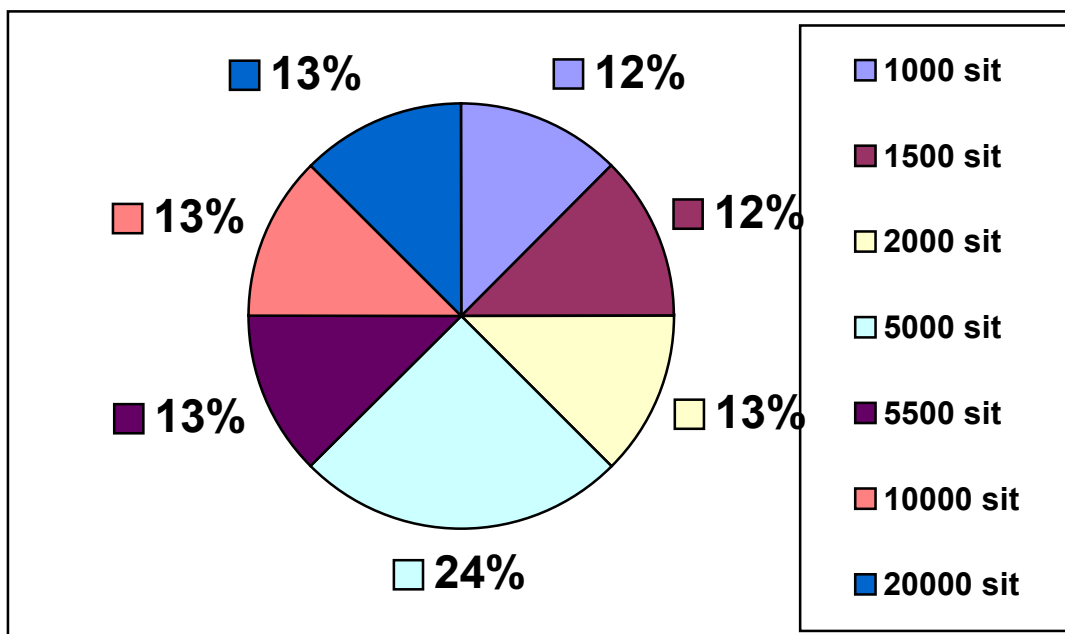
61 % devetošolcev nima žepnine.

2. Od koga jo dobiš?

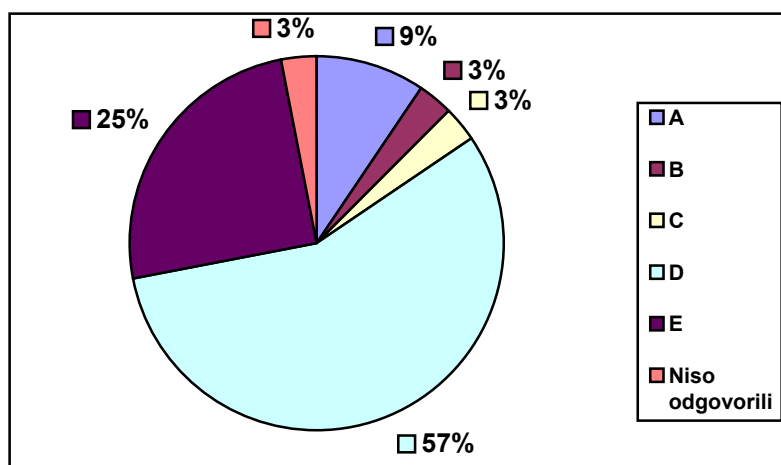
Devetošolci, ki imajo žepnino, jo dobijo od staršev in starih staršev.

3. Koliko znaša žepnina?

Višina žepnine devetošolcev, ki jo dobivajo, je pri 24 % visoka 5000 sit.

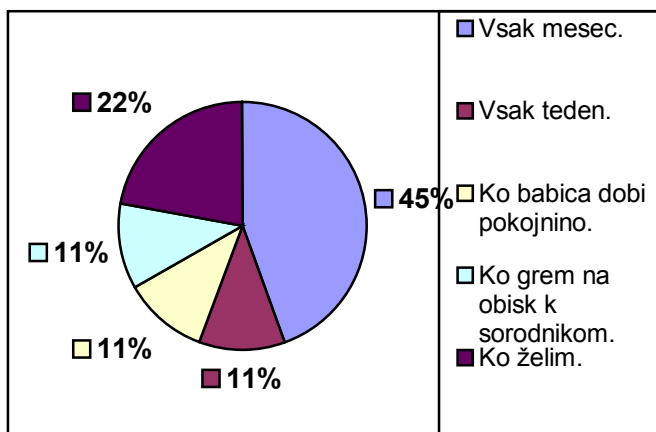
4. Za kaj žepnino porabiš?

Večina devetošolcev žepnine ne dobiva. 25 % pa jo porabi za karte, pištole in pijačo.

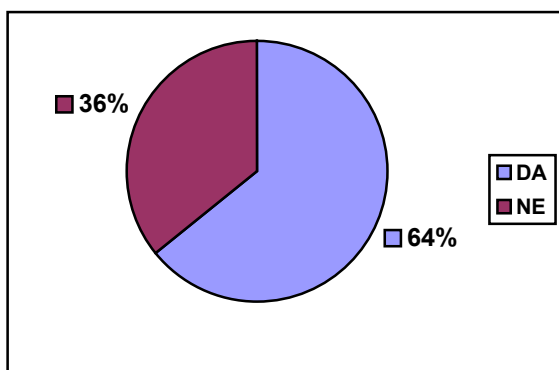
5. Kdaj jo dobiš?

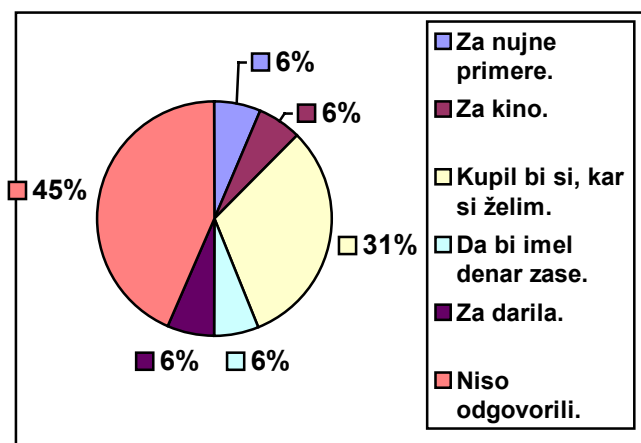
V večini (45 %) dobivajo fantje žepnino vsak mesec.

6. Če nimaš žepnine, si jo želiš?

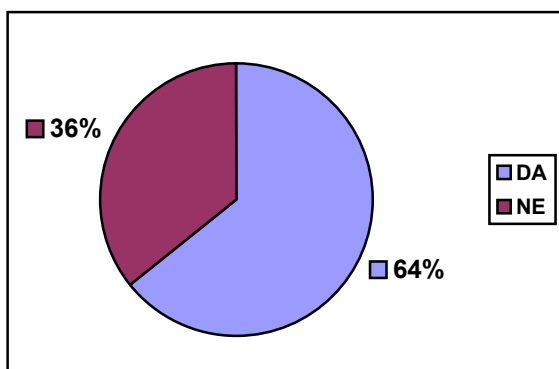
Večina fantov, ki še nimajo žepnine si jo želijo (64 %).

Zakaj?

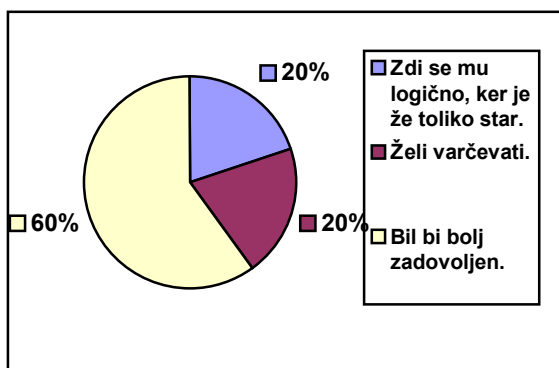
Tisti, ki so odgovorili, si jo želijo, da bi si lahko kupili, kar si želijo, in za nenačrtovane »nujne« primere, večina pa nam odgovora ni zaupala.

7. Če jo imaš, si želiš višje?

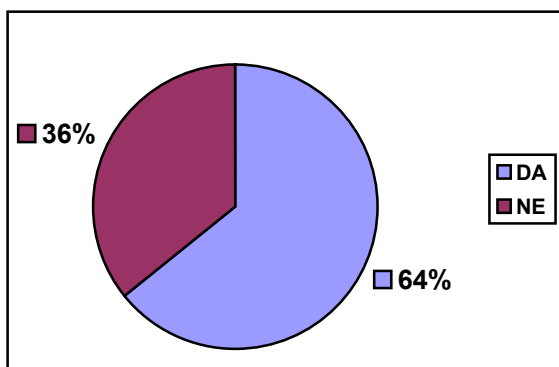
Večina fantov (64 %), ki že imajo žepnino si želijo višjo.

Zakaj?

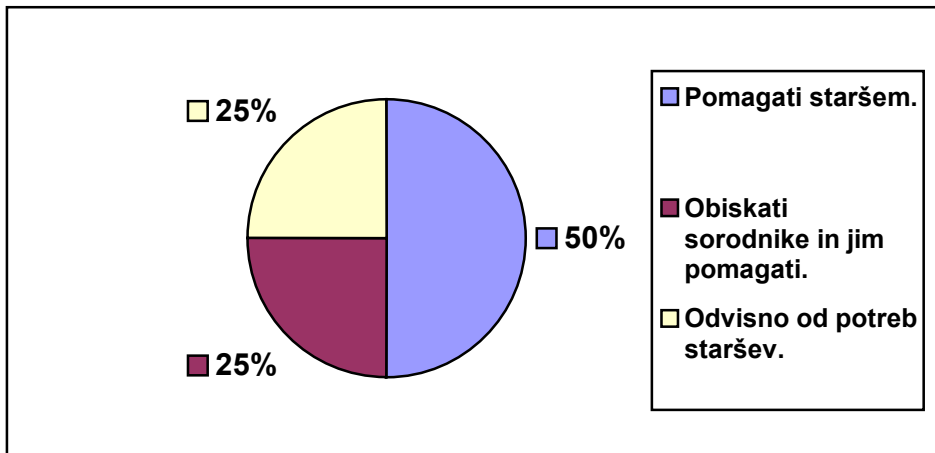
60 % devetošolcev, ki si želi višjo žepnino, prizna, da bi bili potem bolj zadovoljni.

8. Ali moraš kaj storiti za žepnino?

Večina fantov (64 %) mora kaj narediti za žepnino.

Kaj?

Kar polovica devetošolcev, ki dobiva žepnino, si jo prisluži s pomočjo staršem.

3. 3. RAZPRAVA

V nalogi ugotavlja, da imajo mlajši (stari 10 in 11 let) v večjem deležu žepnino kot devetošolci (stari 14 in 15 let).

Četrtošolci za razliko od devetošolcev večinoma denar varčujejo, ga ne zapravljajo, devetošolci pa ga tako fantje kot dekleta porabijo za drobne vsakodnevne stvari (ličila, časopis, telefonske kartice, kino vstopnice) ali za nakup dražjih materialnih dobrin (npr. računalnik).

To ugotovitev povezujeva z dejstvom, da devetošolci bolj kot četrtošolci odhajamo od doma po samostojnih opravkih (obisk kina, prijatelja, šport ipd.), za kar potrebujemo denar, da si lahko privoščimo kakšen priboljšek povsem nenadzorovano. Možnost s strani staršev nenadzorovanih nakupov prispevajo h krepitvi pozitivne samopodobe, samostojnosti in nenazadnje večanju odgovornosti za pravilno razporeditev razpoložljivih sredstev. V družbi vrstnikov se s tem, ko imaš nekaj svojega denarja in nisi »čisto suh«, počutiš sproščeno, ne razmišljaš ves čas samo o tem, kaj se bo zgodilo in kako se boš opravičil, če bo potrebno kakšno stvar kupiti. Prijatelji si sicer pomagamo med sabo, ker vemo, kdo ima manj denarja, a občutek, da ti nikoli nimaš, ni dober.

Mogoče starši raje dajejo več in bolj redno denar mlajšim otrokom, ker imajo nad njegovo porabo pri njih večjo preglednost in nadzor. Mlajši tudi bolj upoštevajo priporočila staršev, za kaj naj denar porabijo.

Hipoteza, da večina otrok nima žepnine, se je pri devetošolcih potrdila. Velika večina tistih, ki žepnine nimajo, si jo želijo. Zelo zanimiv je velik delež odgovora, da bi bil z žepnino bolj zadovoljen, med fanti devetega razreda. Anketa je pokazala, da bi ga večina varčevala za nakup materialnih dobrin. To je povezano tudi z našo zavistjo, s katero se srečujemo, ko se medsebojno primerjamo. Žepnino lahko namenimo tudi za nakup boljših znamk oblačila, obutve, športnih pripomočkov ipd., s katerimi se primerjamo med sabo.

Hipoteza, da se večina žepnine zapravi za sladkarije se ni potrdila, saj so to možnost vse skupine anketiranih izbrale v majhnih odstotkih.

Večinoma nam jo vsem, ki žepnino imamo, dajejo starši (oba ali eden med njimi) ali stari starši. Večini četrtošolcev zanjo ni potrebno nič narediti, pri devetošolcih pa je vezana na

pomoč v gospodinjstvu, uspešnost v šoli ipd. Mogoče starši menijo, da s tako vzpodbudo (plačilom petic) otroku olajšajo učenje. Mogoče je žepnina staršem devetošolcev tudi nek pripomoček pri vzgajanju (postavljanju meja), sredstvo nadzora.

Denar, ki ga dobi otrok ob posebnih priložnostih v dar ali si ga zasluži s svojim delom, po mnenju strokovnjakov ni žepnina.

Četrtošolci so z višino svoje žepnine zadovoljni in ne čutijo potrebe po povišanju. Fantje in dekleta devetega razreda pa si želijo povišice, kar je zaradi večjega števila potreb po socialnih kontaktih in širjenju socialnih prostorov tudi razumljivo. Starejši se tudi bolj oziramo po znamkah, o katerih mlajši mogoče še ne razmišljajo toliko. Oblikovanje našega prostega časa, urejenost sobe in lastni videz postajajo vse pomembnejši in nas vse več stanejo. V borbah s starši za višjo žepnino so uspešnejši mladostniki, ki so dobri pogajalci.

4. ZAKLJUČEK

Glede na to, da psihologi priporočajo zgodnje dajanje žepnine, da se otrok uri v ravnanju z denarjem (četudi je ta znesek zelo majhen) in glede na to, da večina devetošolcev nima žepnine, se nama zdi zelo pomembno, da svojo **nalogo predstaviva staršem** na enem od prihodnjih roditeljskih sestankov. Če naj bi se otrok naučil ravnati z denarjem, potem nima pravega smisla, da mu »vadbena material« za to (torej žepnino) odvzamemo ali mu je sploh ne damo.

Ugotovile sva, da je žepnina **pomembna** zato:

- da se naučimo ravnati z denarjem,**
- **da smo lahko bolj sproščeni in samozavestni v družbi,**
- **da se naučimo odgovorno in varčno ravnati z razpoložljivim denarjem,**
- **da se urimo v odločanju in prevzemanju posledic svojih odločitev** (se učimo na svojih napakah),
- da se naučimo razporejati razpoložljivi denar v časovnem obdobju, ki ga imamo na voljo,**
- **da doživljamo zadovoljstvo, ker smo kupili nekaj brez nadzora.**

Po mnenju strokovnjakov naj bi žepnino dobivali brez dobrih razlogov (torej nevezano na pomoč doma), midve pa sva ugotovili, da je v **večini vezana na neke pogoje** (pomoč, dobre ocene, pridnost), kar najbrž izhaja iz prepričanja staršev, da se morajo tudi oni boriti za plačo.

Naloga bi se lahko nadaljevala še z raziskavo, kaj o žepnini mislijo starši.

Medve misliva, da starši varčujejo z žepnino, da bi nas na ta način **obvarovali»nenadzorovanih« nakupov** (npr. alkohola, cigaret ipd.) in prevelike zapravljalivosti za obleke. Prepričani sva, da se tudi odrasli ne odločijo zmeraj prav in da si tudi oni zmeraj vnaprej vse do potankosti natančno ne preračunajo in da torej tudi oni naredijo kakšen neumen nakup. Poleg tega se morajo starši zavedati, da se s tem, ko npr. otroku ne bodo dali žepnine, ne bodo preprečili kajenja, kajti otrok se lahko znajde tudi drugače in se dokoplje do potrebnega denarja, če si to želi.

Če je temu tako in se otroci z ravnanjem z žepnino učimo načrtovati in varčevati, so občasne zablode in napačni nakupi nekaj povsem običajnega in za našo starost po večini nič usodnega.

Pri žepnini gre še za zaupanje: zaupanje otroka staršem, da jim bodo le-ti redno dajali dogovorjeno vsoto in zaupanje staršev otroku, da bo z njo gospodarno ravnal.

Starši lahko z jasnim postavljanjem meja pri ravnanju z denarjem otroku pokažejo, da pričakujejo od njega, da bo samostojen. Strokovnjaki ugotavljajo, da postaja otrok, ki mora nenehno prositi za denar, nebogljen in da se v bistvu zavira njegov razvoj. V ravnanju z denarjem se odseva naša življenjska naravnost.

5.LITERATURA

1. Karin Arndt, Denar ne pade sam z neba, Založba Kres, Ljubljana 1999.
2. Martina ŽmucTomori, Pot k odraslosti, Cankarjeva založba, Ljubljana 1983.

Spletne strani:

- <http://www.kofetek.com/content/view/582/102/> [7.1.2006].
naslov: Otrok in žepnina
avtor: neznan
- http://med.over.net/otrok_druzina/novica.php?id=9131 [7.1.2006].
avtor: Petre Mauer
naslov: Mami, daj mi žepnino!
- http://www.mojmalcek.si/revija-10-02/otrok_denar.htm [7.1.2006].
avtor: Nataša Pintar Jedretič
naslov: Otrok in denar

Priloga št.1: Anketa za učence

ANKETA

Zdravo!

Prosiva te, da nama pomagaš pri pripravi raziskovalne naloge, v kateri se ukvarjava z vprašanjem, koliko četrtošolcev in devetošolcev naše šole prejema žepnino, za kaj jo porabijo in kako so zadovoljni z njeno višino.

Anketa je anonimna, zato naj te ne skrbi, da bo kdo izvedel, kaj si zapisal. Želiva le, da si iskren, saj bodo tako ugotovljeni podatki imeli neko vrednost.

Z ugotovitvami ankete bova seznanile vse, ki boste v njej sodelovali, in starše.

Hvala za sodelovanje.

Ana Velenšek in Katarina Platovšek

Razred: _____

Spol (obkroži): M Ž

1. Ali imaš žepnino? (Obkroži.)

DA NE

2. Od koga jo dobivaš?

_____

3. Koliko znaša tvoja žepnina? (Napiši vsoto.)

_____

4. Za kaj jo porabiš? (Obkroži.)

- a. za sladkarije
- b. za darila
- c. je ne porabim
- d. je ne dobivam
- e. drugo

5. Kdaj dobiš žepnino?

---

6. Če žepnine nimaš, bi si jo želel/a? Zakaj?

---

7. Če jo imaš, bi si želela večjo in zakaj?

---

8. Ali moraš kaj storiti, da dobiš žepnino? Kaj?
